

دانستنی‌هایی درباره عید سعید غدیر خم (۱)

اشاره رخداد غدیر در ذی‌الحجه سال دهم هجری، تنها یک حادثه تاریخی نیست؛ غدیر، تنها نام یک سرزمین نیست، یک تفکر است؛ نشانه‌ای است از تداوم خط نبوت؛ چشمه‌ای است که تا پایان هستی می‌جوشد؛ غدیر، روز اکمال دین، اتمام نعمت و موجب خشنودی خداست؛ روز بزرگ، روز گشایش و روز تکامل است؛ غدیر، نه تاریخ است، نه جغرافیا و نه روایت، بلکه ولایت است؛ پیشوند غدیر، رسالت است و پسوند آن، ولایت و امامت.

معنای غدیر

غدیر در لغت به معنای آبگیر است؛ گودالی در بیابان که آب باران در آن گرد آید. در میان راه دو شهر بزرگ دنیای اسلام، مکه و مدینه، محلی است به نام «جُحفه» که در زمان رسول گرامی اسلام (صلی الله علیه و آله)، کاروانیان حج گذار در آنجا از هم جدا می‌شدند و به طرف دیار خود می‌رفتند. در این محل، غدیر خم جای دارد. علت نام‌گذاری این غدیر به خم، آن است که آبگیر آنجا به شکل خُم رنگرزان بوده و برخی قبایل صحرايي، گاه جامه‌های رنگ کرده خود را در این آبگیر می‌شسته‌اند.

خلاصه واقعه غدیر خم

در سال دهم هجرت، رسول خدا ﷺ به حج رفت و احکام آن را به مردم آموزش داد. به هنگام بازگشت از مکه، در استراحتگاه جُحفه و در غدیر خم، به امر خدا مردمان را گرد آورد و در آن مجمع سترگ، امام علی (ع) را به جانشینی خود به آنان شناساند و فرمود: «هر کس من مولای اویم، علی مولای اوست». البته جانشینی علی (ع) سال‌ها پیش در مکه و در جمع خاندان هاشم انجام گرفته بود، ولی در غدیر، به اطلاع عموم رسید.

پیام غدیر

داستان غدیر از عظمت و ضرورت ولایت و ریشه‌ای بدون این مسئله خبر می‌دهد. رسول ﷺ در آن هنگام و در زیر آن آفتاب سوزان. آن همه جمعیت را برای چه نگه می‌دارد و چه پیامی برای‌شان دارد. این پیام اساسی‌ترین پیام دین او بود و به راستی رسول ﷺ بر عظمت و ضرورت آن واقف بود، که مردم را در آن گرمای سوزان نگه داشت و رسالت آسمانی خویش را به مسلمانان ابلاغ فرمود.

غدیر، خنثی‌کننده توطئه

آنچه می‌توانست همه نقشه‌های منافقان را یکجا خنثی، و اسلام را در چنان برهه حساسی حفظ کند، تعیین جانشین پیامبر و اعلان رسمی آن بود، چنان که حضرت زهرا علیها السلام در این باره می‌فرماید: «پیامبر در روز غدیر، عقد ولایت را برای علی علیه السلام محکم کرد». غدیر خم منافقان را فلج کرد و مانع اجرای نقشه‌ها و توطئه‌های شیطانی‌شان شد.

تاج ولایت

پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم در غدیر خم عمامه خود را، که «سحاب» نام داشت، به عنوان تاج افتخار بر سر امیرالمؤمنین علیه السلام قرار دادند و انتهای عمامه را بر دوش آن حضرت آویختند و فرمودند «عمامه تاج عرب است».

خلاصه مکتب وحی «غدیر» عصاره و نتیجه خلقت و چکیده تمام ادیان الهی و خلاصه مکتب وحی است و صرفاً واقعه‌ای تاریخی نیست. این نام مقدس، عنوان عقیده ما و اساس دین است. غدیر ثمره نبوت و میوه رسالت است غدیر تعیین کننده خط مشی مسلمانان تا آخرین روز دنیا است. غدیر ماجرای سرنوشت ساز است که «خطبه غدیر» شاخص ترین و زنده ترین سند آن است.

غدیر؛ تداوم خط نبوت

واقعه غدیر خم که در آخرین سال زندگی رسول گرامی اسلام صلی الله علیه و آله و سلم رخ داد و در آن علی علیه السلام به جانشینی آن حضرت برگزیده شد، حادثه‌ای تاریخی نیست که در کنار دیگر وقایع بدان نگریده شود. غدیر تنها نام یک سرزمین نیست؛ یک تفکر است. غدیر، نشانه و رمزی است که از تداوم خط نبوت خبر می‌دهد. غدیر، نقطه تلاقی کاروان رسالت با طلایه داران امامت است. آری، غدیر خم یک سرزمین نیست؛ چشمه‌ای است که تا پایان هستی می‌جوشد؛ کوثری است که فنا بر نمی‌دارد؛ و افقی است بی‌کرانه و خورشیدی است عالم تاب.

غدیر و سرنوشت اسلام

بدون شک واقعه غدیر خم، نقش سرنوشت سازی در تعیین مسیر آینده اسلام داشته است. در این واقعه، پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله و سلم مهم ترین مأموریت دوران پیامبری خود را به انجام رساند؛ مأموریتی که انجام آن، به منزله رساندن پیام رسالت حضرت بود، و کوتاهی در مورد آن، به از بین رفتن زحمات چندین ساله ایشان می‌انجامید؛ چنان که خداوند متعال در آیه ۶۷ سوره مائده می‌فرماید: «هان ای پیامبر! آنچه را از سوی پروردگارت به تو نازل شده است، تبلیغ کن و اگر چنان نکنی، پیام و رسالت او را انجام نداده‌ای و خداوند تو را از مردم حفظ می‌فرماید».

حدیث و واقعه غدیر خم یقینی است

یکی از مسلم ترین مسائل تاریخ اسلام است و صدها دانشمند از آن یاد کرده اند؛ مانند ابوریحان بیرونی و خواجه نصیرالدین طوسی. فیلسوف معروف، فارابی نیز بر همین اساس، به تحلیل فلسفه «امامت» پرداخته است. ابن سینا نیز به موضوع نص (حدیث صریح غدیر)،

در کتاب شفا اهمیت داده است، و آن را بهترین راه برای تعیین جانشین دانسته است. گذشته از علمای بزرگ شیعه که همه موثق‌اند و حجت، ده‌ها دانشمند و محدث و مورخ و مفسر از اهل سنت نیز حدیث غدیر و واقعه آن را نقل کرده‌اند؛ مانند طبری و ابن اثیر و احمد حنبل.

اگر می‌شد... اگر پس از درگذشت پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله به سفارش‌های روز غدیر و موارد مکرر دیگری که پیامبر صلی الله علیه و آله ، علی علیه السلام را پیشوا معرفی فرموده بود عمل کرده بودند، اسلام جهان‌گیر می‌شد و دین خدا بشریت را به راه می‌آورد و عدالت و دادگری، آفاق تا آفاق گیتی را می‌گرفت. از اینجاست که همه هوشمندان تاریخ بشر که به گونه‌ای از این واقعه آگاهی یافته‌اند، از انحرافی که پس از رحلت پیامبر پیش آمد، اظهار تأسف کرده‌اند؛ از این جمله است ولتر، فیلسوف مشهور فرانسوی. وی تأسف خویش را چنین اظهار کرده است: «آخرین اراده محمد انجام نشد؛ او علی را به جای خود منصوب کرده بود...».

عید غدیر در احادیث

عید خلافت و ولایت

زیاد بن محمد گوید: به امام صادق علیه السلام عرض کردم: آیا مسلمانان عیدی غیر از عید قربان و عید فطر و روز جمعه دارند؟ فرمود: «آری، روزی که رسول خدا صلی الله علیه و آله ، امیر مؤمنان علی علیه السلام را (به خلافت و ولایت) منصوب کرد».

برترین عید امت

رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: «روز غدیر خم، برترین عیدهای امت من است، و آن روزی است که خداوند بزرگ دستور داد برادرم، علی بن ابی طالب را به عنوان پرچمدار (و فرمانده) امتم منصوب کنم، تا بعد از من مردم به دست او هدایت شوند، و آن روزی است که خداوند در آن روز دین را تکمیل، و نعمت را بر امت من تمام کرد و اسلام را دین آنان قرار داد».

عید آسمانی

حضرت امام رضا علیه السلام به نقل از جدش امام صادق علیه السلام فرمود: «روز غدیر خم، در آسمان مشهورتر از زمین است».

عید پر برگ

امام صادق علیه السلام فرمود: «به خدا قسم اگر مردم فضیلت واقعی روز غدیر را می‌شناختند، فرشتگان روزی ده بار با آنان مصافحه می‌کردند. بخشش‌های خدا به کسی که آن روز را شناخته، قابل شمارش نیست».

روز سپاس و شادی

امام صادق علیه السلام فرمود: «عید غدیر، روز عبادت و نماز و سپاس و ستایش خداست، و روز سرور و شادی است؛ به دلیل ولایت ما خاندان که خدا بر شما منت گذاشت. من دوست دارم شما آن روز را روزه بگیرید».

روز نیکوکاری و بخشش

از امام صادق علیه السلام نقل شده است که فرمود: «یک درهم دادن به برادران با ایمان و معرفت در روز عید غدیر، برابر هزار درهم (در روزه‌های دیگر) است؛ بنابراین، در این روز به برادرانت انفاق کن و هر مرد و زن مؤمن را شاد گردان».

روز ناله نومییدی شیطان

امام صادق علیه السلام از پدر بزرگوارش حضرت باقرالعلوم علیه السلام نقل کرد که فرمود: «شیطان چهار بار ناله نومییدی سر داد؛ روزی که مورد لعن خدا قرار گرفت، روزی که از آسمان به زمین هبوط کرد، روزی که پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله و سلم به پیامبری مبعوث شد، و روز عید غدیر خم».

پیام تبریک غدیر، سرچشمه همیشه جوشان ولایت است که از سینه تفتیده «خم» به جام محبت دوست‌داران پیامبر و خاندانش جاری است. غدیر، شایسته هر ثناست که وحی از او پیراست و محمد بدو آراست و اسلام از او برخاست. غدیر، تفسیر بدر و احد و شأن نزول صفین و نهروان است. بدر، عدالت می‌خواست؛ احد، شجاعت آرزو می‌کرد؛ خیبر تماشای صداقت را تمنا داشت و غدیر، آمین آن همه ثنا و دعا بود. غدیر، روز انسان است. غدیر، تداوم رسالت محمد صلی الله علیه و آله و سلم در ولایت علی علیه السلام است. غدیر، عید پیمان و میثاق و عهد است. غدیر، عید عدالت و رهبری است. عید امامت و ولایت بر عاشقان مبارک باد.

گوثری از می‌غدیر

پیامبر در سال دهم هجرت حج گزارد و به سوی مدینه بازگشت. در روز هجدهم ذی‌حجه که قافله‌های بسیاری پیش از پیامبر حرکت می‌کردند و عده‌ای از پس حضرت می‌آمدند، پیامبر به سرزمین غدیر خم رسید. او به فرمان الهی دستور داد سواران و پیادگان توقف کنند، آنان که رفته اند، باز آیند و آنان که نیامده اند، برسند. سپس بر انبوهی از جهاز شتران فراز رفت و خدای را سپاس گفت و از اینکه به زودی از میان آنان خواهد رفت، خبر داد. سپس از آنان خواست درباره چگونگی ابلاغ رسالت وی گواهی دهند. مردمان فریاد برآوردند: شهادت می‌دهیم که تو پیام حق را ابلاغ کردی، نصیحت کردی و جهاد نمودی. خداوند تو را پاداش نیکو دهد. آن‌گاه از جایگاه والای خود در میان امت سخن گفت و از آنان بر اولویت خود گواه خواست و پس از شنیدن پاسخ‌های یک‌صدا و بلند، دست علی علیه السلام را گرفت و با شکوهی شگرف و فریادی رسا فرمود: «من کنت مولی فعلی مولاه». سه بار این جمله را تکرار و بر یاوران و پذیرندگان ولایت او دعا کرد.

ویژگی های علی علیه السلام از دیدگاه رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم

حضرت محمد ﷺ بارها با اشاره به موقعیت معنوی امام علی (ع)، بر فضیلت های آن حضرت و وصی بودن ایشان تأکید ورزیده است. آن حضرت در گفتاری به دخترش، فاطمه (ع) می فرماید: «ای فاطمه! آیا خشنود نیستی من تو را به همسری کسی در آوردم که اسلامش پیش تر از دیگران و دانشش بیشتر از همگان است؟ به راستی، خدای تعالی به اهل زمین توجه فرمود و از میان ایشان، پدرت را برگزید و او را پیامبر قرار داد. بعد دوباره به آنها توجه فرمود و از ایشان شوهرت را برگزید و او را وصی قرار داد.» سپس رسول خدا ﷺ فرمود: «ای فاطمه! به راستی برای علی فضیلت هایی است که هیچ کس آن را ندارد: تو که بانوی زنان بهشتی، همسر او هستی. دو نتیجه و زاده رحمت، حسن (ع) و حسین (ع) که فرزندان زادگان من هستند، فرزندان او هستند. برادرش، جعفر بن ابی طالب کسی است که با دو بال در بهشت آراسته گردیده است و با فرشتگان هر کجا خواهد، پرواز می کند. علم اولین و آخرین نزد اوست. او نخستین کسی است که به من ایمان آورد. او آخرین کسی است که هنگام مرگ با من دیدن می کند. او وصی من و وارث همه اوصیاست.»

غدیر در قرآن

آیه ای که پیش از اعلام رسمی ولایت امیر مؤمنان علی (ع) نازل شد، از یک سو، بیان گر اهمیت فوق العاده غدیر و از سوی دیگر، نشان دهنده نگرانی های رسول خدا ﷺ در این باره است: «ای پیامبر! آنچه را از طرف پروردگارت بر تو نازل شده است، کاملاً [به مردم] برسان و اگر [این کار را] نکنی، رسالت او را انجام نداده ای. خداوند تو را از [خطرهای احتمالی] مردم ننگه می دارد و خداوند جمعیت کافران را هدایت نمی کند.» قرآن کریم، آشکارا اعلام نشدن ولایت علی (ع) را با ناتمام ماندن رسالت الهی برابر می داند و در مقابل نگرانی هایی که رسول خدا ﷺ داشت، وعده حفظ و حراست به ایشان داده می شود. آیه ای که پس از اعلام ولایت امام علی (ع) در غدیر نازل شد، موجی از شادی را در دل های مؤمنان پدید آورد و آرامش و اطمینان خاطر به آنان بخشید: «امروز کافران از [زوال] دین شما ناامید شدند. بنابراین، از آنها نترسید و از من بترسید. امروز دین شما را کامل و نعمت ها را بر شما تمام کردم و اسلام را به عنوان آیین [جاودان] شما پذیرفتم.»

اوصاف غدیر در روایات

در فرهنگ شیعه و روایات اهل بیت (ع)، از عید غدیر با عظمت ویژه ای سخن به میان آمد و از آن با لقب ها و ویژگی های متمایزی نام برده شده است. برخی از آنان عبارتند از: روز خشنودی خدای رحمان، روز بسیار درود فرستادن بر محمد و آل محمد ﷺ، روز دست یافتن به رحمت پروردگار، روز عبادت کردن، روز پذیرفته شدن اعمال شیعیان، روز تزکیه، روز ریزش گناه، روز رها کردن گناهان بزرگ، روز وانهادن نافرمانی ها، روز راندن شیطان و ناخرسند گشتن آن، روز مستجاب شدن دعاها، روز داد و ستد با خدا، روز خواستن افزونی ها، روز گشایش، روز لبخند زدن به چهره مؤمنان، روز مژده دادن، روز مهر ورزیدن، روز تبریک گفتن، روز خشنودی و رضایت، روز آراستن، روز پوشیدن لباس های شایسته و افکندن جامه های سیاه، روز پیشی گرفتن، روزی که کلمات صریح درباره خاصان و افراد ویژه اعلان شد، روز پیمان و روز عیان شدن رازها.

شیخ صدوق رحمته الله در کتاب امالی، روایتی از امام باقر علیه السلام و آن حضرت از پدران پاکش نقل می کند که روزی رسول اکرم صلی الله علیه و آله رو به امیر مؤمنان علی رضی الله عنه کرد و فرمود: «ای علی! خداوند آیه شریفه یا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ را درباره ولایت تو بر من نازل کرد، تا آن را تبلیغ کنم. به یقین، کسی که خدا را بدون ولایت تو ملاقات کند، عملش باطل است».

عید غدیر از نگاه امام علی رضی الله عنه

ویژگی های روز غدیر

امام رضا رضی الله عنه در روایتی می فرماید: «در روزگار امیرمؤمنان علی رضی الله عنه، یک سال روز جمعه با عید غدیر هم زمان گشت. آن حضرت بر فراز منبر رفت و خدا را چنان ستود که همانند آن شنیده نشده بود؛ ستایشی که کسی غیر از او درک نمی کرد. سپس به یارانش فرمود: «ای مؤمنان! امروز خداوند متعال، دو عید گران سنگ و بزرگ را به هم پیوسته است؛ دو عیدی که پایداری و استواری هر کدام از اینها به دیگری است تا پدیده زیبای خویش را پیش شما کامل کند. شما را به راه رشد آگاه سازد و به روشنایی هدایت کند. راه میانه اش را برای پیمودن شما هموار کند و بخشش گوارایش را برایتان بگستراند. بی تردید، امروز موقعیت عظیمی دارد. در این روز، گشایش رخ داده، نردبان [تکامل] برافراشته شده و دلیل ها آشکار گشته است. امروز، روز ظاهر شدن و پرده برداری از مقام پیراستگی [عصمت و امامت] است. روز کمال یافتن آیین و نمایان ساختن پیمان ها از دورویی ها و انکارهای آگاهانه است».

وظایف مؤمنان در روز عید غدیر

امیرمؤمنان علی رضی الله عنه درباره وظایف مؤمنان در روز عید غدیر فرمود: «[در این روز] با گسترش دادن در هزینه و لوازم خانواده تان به سوی آنان بروید و به برادرانتان نیکی کنید. خدای را برای آنچه به شما بخشیده است، سپاس گوید. با هم باشید؛ که خداوند، جدایی و پراکندگی شما را سامان می بخشد. به یکدیگر نیکی کنید؛ که خداوند، الفت شما را پایدار می سازد. نعمت های خدا را به همدیگر هدیه دهید؛ که خداوند چندین برابر عیدهای پیشین و عیدهای آینده به شما پاداش می دهد؛ پاداشی که ویژه چنین روزی است. نیکی کردن در این روز، ثروت را ثمربخش می سازد و بر عمر می افزاید. هم دردی کردن و مهرورزی با یکدیگر در این روز، رحمت خداوندی را جلب می کند. آن اندازه که توان دارید از فضل خداوند برای برادران و خانواده تان با بذل آنچه موجود است، آماده و فراهم سازید. لبخند و شادمانی را میان خویش و در برخوردهایتان آشکار سازید و ستایش و سپاس خداوند را بر آنچه به شما بخشیده است، نمایان کنید».

حضرت فاطمه رضی الله عنها

از فاطمه زهرا رضی الله عنها پرسیدند که آیا رسول خدا صلی الله علیه و آله پیش از رحلتش درباره امامت امیر مؤمنان علی رضی الله عنه چیزی فرمود؟ آن حضرت در پاسخ فرمود: «عجبا! آیا روز غدیر خم را فراموش کرده اید؟»

امام حسن علیه السلام فرمود: امت مسلمان از پیامبر شنیدند که درباره پدرم فرمود: او برای من همچون هارون برای موسی علیه السلام است. همچنین دیدند که رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم او را در غدیر خم به عنوان امام نصب کرد.

امام حسین علیه السلام پیش از مرگ معاویه، خانه خدا را زیارت کرد. سپس بنی هاشم را گرد آورد و فرمود: آیا می دانید پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم، علی علیه السلام را در روز غدیر خم به جانشینی خود برگزید؟ همگی گفتند: بله.

امام زین العابدین علیه السلام

ابن اسحاق، تاریخ نگار معروف می گوید: به علی بن حسین علیه السلام گفتیم: «من كنتُ مولاهُ فعليُّ مولاهُ» یعنی چه؟ حضرت فرمود: پیامبر خدا به مردمان خبر داد که امام بعد از خودش، امیر مؤمنان علی علیه السلام است.

امام محمد باقر علیه السلام

آبان بن تغلب می گوید: از امام باقر علیه السلام درباره این سخن رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم «من كنتُ مولاهُ فعليُّ مولاهُ» پرسیدم. آن حضرت در پاسخ پیامبر فرمود: به مردمان گفت که امیر مؤمنان علی علیه السلام در میان مردم، جایگزین من خواهد بود.

امام صادق علیه السلام

در دوران زندگی امام صادق علیه السلام بر اثر جو مناسبی که برای نشر معارف اهل بیت علیهم السلام پیش آمد، حدیث غدیر بیش از همه دوره ها مطرح شده است. آن حضرت درباره روز غدیر می فرماید: «رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم در غدیر خم برای امیر مؤمنان علی علیه السلام پیمان گرفت و مردم به ولایت او اقرار کردند. خوشا به حال آنان که بر ولایت او ثابت قدم ماندند و وای بر کسانی که آن پیمان را شکستند».

امام کاظم علیه السلام

در روزهایی که امام کاظم علیه السلام در زندان بود، روزی هارون، خلیفه عباسی ایشان را احضار کرد و درباره ولایت اهل بیت علیهم السلام بر مردم پرسید. حضرت فرمود: ما می گوئیم ولایت همه خلائق با ماست. دلیل ما، سخن پیامبر در غدیر خم است که فرمود: «من كنتُ مولاهُ فعليُّ مولاهُ».

عید غدیر از نگاه امام رضا علیه السلام

هدیه به یاران

طوسی از یاران امام رضا علیه السلام نقل می کند: «در روز غدیر، شرف یاب محضر حضرت علی بن موسی الرضا علیه السلام شدم. گرد ایشان گروهی از یاران خاصشان حضور داشتند. حضرت با اینکه خوراک و پوشیدنی و هدایا و حتی انگشتری و کفش هایی برای خانواده های آنان فرستاده بود، ولی آنها را برای افطار نیز نگه داشت. امام احوال آنان و کسانی را که پیرامونشان بودند، سامان بخشید. ایشان در آن روز

پیوسته ارجمندی و پیشینه روز غدیر را یادآور می شدند. حضرت در بخشی از سخنان خود، خطبه امیرمؤمنان علی علیه السلام را در سالی که عید غدیر با روز جمعه هم‌زمان شده بود، بیان کرد.

فضیلت روز عید غدیر

ابی نصر بزنطی از یاران امام رضا علیه السلام می گوید: «خدمت آن حضرت بودم، در حالی که مجلس پر از جمعیت بود و با یکدیگر درباره غدیر گفت‌وگو می کردند. برخی از مردم این واقعه را منکر شدند. امام فرمود: پدرم از پدرش روایت کرد که: «روز غدیر در میان اهل آسمان مشهورتر است تا میان اهل زمین.» سپس فرمود: «ای ابی نصر! هر جا که هستی، در این روز نزد [قبر] امیرمؤمنان علی علیه السلام باش. به درستی که در این روز، خداوند گناه شصت سال از مؤمنان و مسلمانان زن و مرد را می آمرزد و از آتش دوزخ آزاد می کند، چند برابر آنچه در ماه رمضان و شب قدر و شب عید فطر آزاد کرده بود.» ایشان سپس ادامه داد: «اگر مردم ارزش این روز را می دانستند، هر آینه، فرشتگان در هر روز ده مرتبه با آنان مصافحه می کردند.»

امام حسن عسکری علیه السلام

حسن بن ظریف می گوید: به امام عسکری علیه السلام نامه نوشتم و پرسیدم معنای سخن پیامبر درباره امیر مؤمنان علی علیه السلام چیست که فرمود: «من كنتُ مولاة فهدا علیُّ مولاة.» حضرت فرمود: مقصود حضرت آن بود که او را نشانه ای قرار دهد که هنگام اختلاف، حزب خداوند با آن شناخته شوند.

پاس داشت غدیر، سنت نبوی

جوامع بشری نیازمند یادآوری و حضور همیشگی هویت‌های فرهنگی و اصالت‌های معنوی است. زنده نگه داشتن شعائر الهی، رسالتی است که مرزبانان عقیده و ایمان، از جمله رسول اکرم صلی الله علیه و آله و سلم بر آن تأکید داشته اند. از پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم نقل شده است که فرمود: «به من تبریک بگویند؛ زیرا خداوند مرا به پیامبری و اهل‌بیتم را به امامت ممتاز ساخته است.» در روایت دیگری پس از ذکر حدیث غدیر آمده است: «سپس رسول گرامی در خیمه مخصوص خویش نشست و به امیر مؤمنان علی علیه السلام دستور داد در خیمه دیگری بنشیند و به مردم امر فرمود به حضور علی علیه السلام برسند و به او تبریک بگویند.» اینک و در عصر ما، شناختن مرزهای بلند غدیر، بازگویی این شکوه و جشن و سرور این عید بزرگ، در راستای آن پاس داشت است.

آداب غدیر

در تاریخ اسلام، غدیر و امامت همان اندازه اهمیت دارد که روز مبعث؛ زیرا غدیر، امامت را به وجود آورد و ادامه رسالت بود. حاج میرزا جواد ملکی تبریزی در این باره می نویسد: «روز غدیر نسبت به مبعث، به منزله باطن از ظاهر و به منزله روح از انسان است؛ زیرا هر چه در مبعث از خیر و سعادت وجود دارد، مشروط به ولایت امیر مؤمنان و امامان است.» به دلیل اهمیت عید غدیر به عنوان بزرگ‌ترین

و مهم‌ترین اعیاد اسلامی است که آداب بی شماری برای آن بیان شده است. فراوانی آداب و اعمال این روز، با اعمال هیچ روزی قابل مقایسه نیست و در این آداب و اعمال، همه گروه‌ها مورد خطاب قرار گرفته اند. از جمله آداب عبادی این روز به نماز شب و روز غدیر، نماز مسجد غدیر، روزه، یاد خدا و پیامبر، زیارت امیر مؤمنان علی علیه السلام و غسل می توان اشاره کرد. همچنین جشن و عید گرفتن، تبریک و تهنیت به پیامبر، امیر مؤمنان و یکدیگر، دید و بازدید، صدقه دادن، دیدار با رهبری و بیعت و اتحاد و اجتماع، از جمله آداب اجتماعی و سیاسی سفارش شده در این روز است.

منابع:

ماهنامه گلبرگ، ش ۱۳

ماهنامه گلبرگ، ش ۲۶

ماهنامه گلبرگ، ش ۷۰

ماهنامه گلبرگ، ش ۸۲

ماهنامه گلبرگ، ش ۹۴

<https://imamali.wiki>